

О. Ю. Шевчук

магістрант ННІ педагогіки (Магістратура
8.18010020 "Управління навчальним закладом"
Житомирського державного університету імені
Івана Франка, м. Житомир) (Завідуюча ДНЗ №2 м.
Коростеня Житомирської обл.)

e-mail: olgashev@mail.ua

Інформаційно-комунікаційні технології в управлінні ДНЗ

У статті розглянуто особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в управлінській діяльності ДНЗ, що дає змогу підняти на новий рівень увесь навчально-виховний процес у закладі. Науково обґрунтовано управління ДНЗ як технологічний процес впливу на цілісну, відкриту, динамічну соціально-педагогічну систему, що вимагає удосконалювати систему освіти, впроваджувати нові методи у систему управління, у тому числі і інформативно-комунікативні технології.

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що становлення України як демократичної держави, входження її в єдиний європейський простір зумовлюють прогресивні зміни у стратегії розвитку національної системи дошкільної освіти. В умовах глобалізаційних змін, модернізація змісту дошкільної освіти, оновлення форм і методів роботи з ними застосування інформаційно-комунікаційних технологій, насамперед в управлінні освітнім процесом дитячим навчальним закладом є однією з важливих умов оновлення системи освіти. Використання ІКТ в роботі закладів дошкільної освіти ставить перед педагогами завдання створення нової моделі освітнього процесу й освітнього середовища, яка б відповідала запитам сучасного суспільства.

Метою статті є розгляд можливостей використання в професійній діяльності керівника дошкільного навчального закладу інформаційно-комунікаційних технологій.

Виклад основного матеріалу. Сучасний дошкільний навчальний заклад – складна система, яка динамічно розвивається і вимагає грамотного управління. Соціально-економічні умови і політичні процеси кардинально змінили зміст управлінської діяльності в дошкільному навчальному закладі: зросла самостійність, а отже, і відповідальність керівників за результати.

Система управління ДНЗ може функціонувати лише тоді, коли всі її складові ланки відповідають вимогам сьогодення. Розвиток управління передбачає вдосконалення структури всієї організації навчального закладу, перехід на застосування інформаційно-комунікаційних технологій.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) відносяться до інноваційних процесів, головне завдання яких є створення нового, що сприятиме підвищенню ефективності навчально-виховного процесу, забезпечить доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві, сприятиме розв'язанню проблеми щодо їх якісного впливу на зміст, методи та організаційні форми навчання [1, с. 9-10].

Подолати суперечності між фактичним рівнем професійної компетентності директорів дошкільних навчальних закладів і необхідними для сучасного управління знаннями і вміннями в умовах інформаційного суспільства можливо шляхом використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Необхідність застосування комп'ютерної техніки в освітньому процесі регламентовано нормативно-правовою базою. Так, у Державній національній програмі "Освіта України XXI століття" у розділі "Дошкільне виховання" визначено основні положення: "забезпечення розвитку освіти на основі нових прогресивних концепцій, запровадження в навчально-виховний процес сучасних педагогічних технологій та науково-методичних досягнень; ... підготовка нової генерації педагогічних кадрів, підвищення їх професіонального та загальнокультурного рівня" [2]. Ці положення адресовані насамперед практичним працівникам і спонукають їх переорієнтувати власну роботу за новими підходами.

Крім того, у "Національній доктрині розвитку освіти", у статті IX наголошено, що "пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, які забезпечують: подальше удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві". Цей документ регламентує створення індустрії сучасних засобів навчання, що відповідають світовому науково-технічному рівню і є важливою передумовою реалізації ефективних стратегій досягнення цілей освіти [3].

У Національній доктрині розвитку освіти (Україна XXI століття) визначено шляхи використання інформаційно-комунікативних технологій в освітній (і в тому числі управлінській) діяльності

дошкільного навчального закладу:

- інформатизація середньої освіти, спрямована на задоволення освітніх інформаційних, обчислювальних і комунікаційних потреб учасників навчально-виховного процесу шляхом створення єдиної інформаційної структури;
- побудова індивідуальних модульних навчальних програм різних рівнів складності залежно від конкретних потреб школи; випуск електронних підручників;
- створення в Україні індустрії сучасних засобів навчання, що відповідають світовому науково-технічному рівню і є передумовою для реалізації ефективних стратегій досягнення мети освіти [2].

На підставі Закону України "Про освіту" [4] й Закону України "Про загальну середню освіту" [5] видами діяльності в системі освіти є:

1. управління – впровадження інформаційних технологій у систему керівництва закладами освіти;
2. навчання – комп'ютеризація навчального процесу й виховної роботи закладу;
3. наукові дослідження – впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у наукові педагогічні розробки.

Виходячи з цього, застосування ІКТ у галузі освіти, і безпосередньо в управлінні навчальним закладом, стало нагальною необхідністю для налагодження діяльності загальноосвітніх навчальних закладів, а також це стосується і ДНЗ.

Сучасний період розвитку суспільства характеризується сильним впливом на нього ІКТ, які проникають в усі сфери людської діяльності, забезпечують поширення інформаційних потоків у суспільстві і утворюють глобальний інформаційний простір. Зараз в Україні йде становлення нової системи освіти, орієнтованої на входження у світовий інформаційно-освітній простір. Цей процес супроводжується істотними змінами в педагогічній теорії і практиці навчально-виховного процесу, пов'язаними із внесенням коректив у зміст технологій навчання, які повинні бути адекватними сучасним технічним можливостям і сприяти гармонійному входженню дитини в інформаційне суспільство [6, с. 4-5].

Використання ІКТ дає змогу досягти якісно нових освітніх результатів, що прискорюють процес управлінської діяльності й підвищують її ефективність.

Досвід роботи сучасних дошкільних закладів свідчить про те, що впровадженню інформаційних технологій в управління ДНЗ сприяє ряд факторів, пов'язаних із вимогами до підготовки документів і

звітів, наявністю в закладі комп'ютерної мережі, певної кількості комп'ютерної, проекційної та копіювальної техніки, що дає можливість адміністрації використовувати все це для підвищення ефективності управління ДНЗ.

Однак, факторами, що гальмують процес упровадження інформаційних технологій в управління є психологічна неготовність адміністрації ДНЗ до застосування комп'ютера в професійній діяльності; наявність різнопланового програмного забезпечення, яке є достатньо складним для користування й не має чіткого спрямування на дошкільні заклади [7, с. 22].

Серед причин, що стримують використання інформаційно-комунікаційних технологій в школі, в першу чергу називаються організаційні та технічні – відсутність вільного доступу до комп'ютерного обладнання, труднощі із своєчасним ремонтом, проблеми із поділом класу на підгрупи при проведенні занять з використанням інформаційно-комунікаційних технологій та інші. Однак, головні проблеми – це проблеми психолого-педагогічні. Вони полягають у низькому рівні готовності керівників ЗНЗ до використання ІКТ, в управлінні школою, відсутності науково обґрунтованої методики використання ІКТ при проведенні занять з конкретних навчальних дисциплін, недостатньої забезпеченості навчальних закладів як кількісно, так і якісно педагогічними програмними засобами. Ось частина проблем без розв'язання яких неможливо позитивно вирішити питання в цілому.

Водночас використання засобів ІКТ в організації та плануванні діяльності ДНЗ системи освіти має багато переваг, серед яких, наприклад, можна виділити такі:

- підвищення ефективності навчального процесу;
- прийняття більш ефективних управлінських рішень;
- підвищення об'єктивності в оцінці діяльності вихователів і дітей;
- можливість вживання обґрунтованих і доцільних заходів, націлених на підвищення результативності освіти;
- доступність та оперативність доступу до організаційної інформації ДНЗ;
- економія матеріальних і людських ресурсів;
- вивільнення часу для відпочинку; скорочення обсягів рутинної роботи.

З точки зору ефективності впровадження інформаційних технологій та комп'ютерних систем у вирішенні цих принципів робота керівників закладу здійснюється у 2 етапи: на першому етапі – створення системи інформаційного забезпечення – здійснюється моделювання та організація побудови інформаційного середовища; на другому етапі – подальша модернізація з використанням комп'ютерних технологій створення банку даних базової, оперативної

та підсумкової інформації, на базі якої організовано форми звітності та проведення моніторингу педагогічного процесу.

Інформаційна діяльність директорів ДНЗ повинна ґрунтуватися передусім на інформаційних процесах і полягає у розробці інформаційної політики, через створення програми інформатизації діяльності загальноосвітнього навчального закладу; формуванні і розвитку освітньо-інформаційного середовища та інформаційної інфраструктури; створенні, розвитку і використанні інформаційних ресурсів і систем, автоматизованих систем управління; розробці і використанні комп'ютерно-інформаційних і телекомунікаційних технологій у навчально-виховному і управлінському процесах.

В умовах реформування концептуальних, організаційних і структурних засад вітчизняної освіти з метою виведення її на рівень освіти розвинутих країн світу вирішальна роль відводиться готовності керівних та педагогічних кадрів освіти до реалізації поставлених завдань. Вони "мають стати рушійною силою відродження та створення якісно нової системи освіти". В інформаційному суспільстві однією з важливих якостей директора школи, умов успішності його як професіонала-менеджера освіти є готовність до інноваційної діяльності.

Управлінська інформація розрізняється за такими ознаками:

- за часом – щоденна, щомісячна, четвертна, семестрова, щорічна;
- за функціями управління – аналітична, оцінна, конструктивна, організаційна;
- за джерелами надходження – внутрішня, відомча, позавідомча;
- за цільовим призначенням – директивна, ознайомча, рекомендаційна.

Така інформація повинна вчасно та в повному обсязі поповнювати базу даних, тому що вона необхідна керівнику ДНЗ на всіх етапах управлінського циклу: на етапі аналізу, планування роботи, організації виконання, контролю та моніторингу. Від уміння організовувати надходження, обробку, аналіз і використання інформації залежать ефективність управління і функціонування навчально-виховного процесу [8, с. 176].

Наразі існує певна частина системних комплексів та комп'ютерних технологій, що найчастіше впроваджуються в

управлінні навчальними закладам та ДНЗ зокрема. Так, КК "Універсал" – це підтримка для адміністрації, який допомагає в аналізі результативності діяльності ДНЗ та подальшого конструювання завдань на основі виявлених комплексів проблем; планування роботи освітнього закладу з використанням більше 5 видів планів; контролю виконання завдань та визначення їх ефективності; здійсненні моніторингу розвитку всього ДНЗ, та окремих дошкільнят в динаміці за півріччя та роках.

Отож, основна мета використання впроваджень ІКТ в управлінській діяльності ДНЗ є створення єдиного інформаційного середовища, у якому враховані всі необхідні та достатні вимоги для управління освітнім закладом. Інформаційне середовище системи управління закладами освіти, у тому числі ДНЗ, повинно вписуватися в єдину схему інформаційного простору всієї системи освіти, відповідати всім вимогам та правилами побудови цього простору.

Список використаних джерел та літератури:

1. Корень В. А. Організація методичного супроводу впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у дошкільній освіті / В. А. Корень // Впровадження та поширення інформаційно-комунікаційних технологій у роботі дошкільного навчального закладу з дітьми, педагогами, батьками та громадськістю : тематичний збірник праць / упоряд.: А. А. Волосюк ; за заг. ред. Л. А. Шишолік. – Рівне : РОІППО, 2015. – С. 9–13.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 1993 р. № 896 "Про Державну національну програму "Освіта"" ("Україна ХХІ століття"). Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>. – Дата звернення: 24.02.2016
3. Указ Президента України "Про Національну доктрину розвитку освіти" // Офіційний вісник України. – 2002 р. – № 16. – С. 11. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>. – Дата звернення: 24. 02. 2016
4. Закон України "Про освіту" // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 34. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>. – Дата звернення: 24.02.2016
5. Закон України "Про загальну середню освіту" // Офіційний вісник України. – 1999. – № 23. – С. 4 – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/651-14>. – Дата звернення: 24.02.2016
6. Шишолік Л. А. Використання інформаційно-комунікаційних

технологій (ІКТ) у дошкільній освіті в контексті методичних аспектів / Л. А. Шишолік ; упоряд.: А. А. Волосяк ; за заг. ред.

Л. А. Шишолік. – Рівне : РОІППО, 2015. – С. 4-7.

7. Лабзенко Л. С. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінській діяльності менеджерів освіти / Л. С. Лабзенко // Єдність навчання і наукових досліджень – головний принцип університету : збірник наукових праць звітно-наукової конференції викладачів університету за 2012 рік, 9-10 лютого 2013 року / укл. Г. І. Волинка, О. В. Уваркіна, О. П. Ємельянова. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. – С. 22-23.
8. Тарасова С. М. Інформаційно-комунікативні технології в управлінні загальноосвітнім навчальним закладом / С. М. Тарасова // Науковий вісник МДУ імені В. О. Сухомлинського. – 2008. – Випуск 1.31: Педагогічні науки. – С. 173–180.

О. Шевчук

***Информационно-коммуникационные технологии в управлении
ДОУ***

В статье рассмотрены особенности использования информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) в управленческой деятельности, что дает возможность поднять на новый уровень весь учебно – воспитательный процесс в заведении. Научно обоснованное управление ДОУ как технологический процесс влияния на целостную, открытую, динамичную социально-педагогическую систему, что требует усовершенствования системы образования, внедрять новые методы в систему управления, в том числе и информационно-коммуникационные технологии.

O. Shevchuk

Information communication technologies in pre-school management

The peculiarities of information communication technologies' (ICT) usage are viewed in this article so that it gives the opportunity to bring the whole teaching process in the establishment up to a new level. Theoretically substantiated management of pre-schools. As an influencing technological procedure on an integral, open, dynamic socio-pedagogical system that demands an improvement of an educational system, to apply new methods in the management system including information communication technologies.